

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-1-63 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 15-42/688-245
Karar Tarihi : 02.12.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN,
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Remzi Özge ARITÜRK, Emre GÜLER, Yavuz KÜÇÜKTAŞÇI

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Hüsamettin TANATAR
Cumhuriyet Mah. Sakarya Cad. No:15/1 Tepebaşı/Eskişehir

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Elektrik Mühendisleri Odası Eskişehir Şubesi Başkanlığı
Arifiye Mah. Yalbi Sok. Yılmazlar İş Merkezi No:18 K:1/1 Eskişehir
- Esgaz-Eskişehir Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Tic. ve Taah. A.Ş.
Hoşnudiye Mah. İsmet İnönü-1 Cad. No:131 Eskişehir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Elektrik Mühendisleri Odası Eskişehir Şubesi Başkanlığı ile Esgaz-Eskişehir Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. arasında imzalanan protokol ile gaz bağlantısı yapılması öncesinde gerekli olan doğal gaz topraklama ölçümünün Elektrik Mühendisleri Odası Eskişehir Şubesi Başkanlığı tarafından belirlenecek serbest müşavir mühendisler tarafından yapılması rekabeti engellediği iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;
- Elektrik Mühendisleri Odası Eskişehir Şubesi Başkanlığı (EMO-ESKİŞEHİR) ile Esgaz-Eskişehir Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin (ESGAZ), Eskişehir ilinde doğalgaz dağıtım şebekesine gaz bağlantısı yapılmasından önce gerekli olan doğal gaz topraklama ölçümünün sadece EMO-ESKİŞEHİR tarafından belirlenecek serbest müşavir mühendisler (SMM) tarafından yapılmasının sağlanması için protokol imzalanmasına yönelik anlaşmaları,
  - Anlaşma çerçevesinde EMO-ESKİŞEHİR'in koordinasyonu dışında yapılacak ölçümlerin ESGAZ tarafından reddedileceği,
  - Ölçümü yaptırmak için EMO-ESKİŞEHİR'e başvuran kişilerden, EMO-ESKİŞEHİR tarafından belirlenen hizmet bedelinin belli bir IBAN numaralı hesaba yatırılmasının istendiği,
  - EMO-ESKİŞEHİR'in, kendisinden hizmet içi eğitim almayan serbest mühendisler ölçüm yaptırmayarak üyeleri arasında ayrımcılık uyguladığı,
  - EMO-ESKİŞEHİR'in topraklama ölçümü hizmeti ile ilgili asgari ücret belirleyerek piyasadaki rekabeti engellediği,
  - EMO-ESKİŞEHİR'in piyasada daha düşük fiyatlara yapılan ölçüm işinin ifasını engelleyerek tüketici zararına yol açtığı

iddia edilerek, konunun rekabet hukuku mevzuatı çerçevesinde incelenmesi talep edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 15.09.2015 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 27.10.2015 tarihli İlk İnceleme Raporu, 03.11.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 27.11.2015 tarih ve 2015-1-63/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- ESGAZ ile EMO-ESKİŞEHİR arasında imzalanan Doğal Gaz Topraklama Ölçümleri İşbirliği Protokolü'nün (Protokol) amacının doğal gaz topraklama ölçümünün uzman ve yetkin SMM'lerce yapılmasının olduğu,
  - Ancak Protokol'de bahsi geçen EMO-ESKİŞEHİR'in, doğal gaz topraklama ölçümünü odaya bağlı ve Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Belgesi'ne sahip SMM'lere sıra usulü ve sabit fiyat tarifesi gözetilerek yaptırmasının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesi kapsamında olduğu,
  - Söz konusu uygulamaların sektördeki birtakım aksaklıklardan kaynaklandığı, kişilerin ev ve işyerlerindeki can ve mal güvenliğinin amaçlandığı ve Protokol'ün 01.08.2015 tarihinden itibaren kısa bir süredir uygulandığı hususları göz önünde bulundurulduğunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi çerçevesinde, bu aşamada soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı,
  - Bununla birlikte, doğal gaz topraklama ölçümü yaptırılmasında sıra usulü veya belirli bir fiyat tarifesi uygulamasına benzer eylem ve işlemlerden kaçınılması gerektiği, söz konusu işlem ve eylemlerin tekrarı halinde 4054 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri çerçevesinde hakkında işlem başlatılacağı ve ilgili pazarda rekabetin kalıcı bir şekilde tesisi ve rekabet kurallarına uygun davranılması konusunda gerekli tedbirlerin alınması hususlarında EMO-ESKİŞEHİR'e, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, görüş gönderilmesinin uygun olacağı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (6) ESGAZ ile EMO-ESKİŞEHİR arasında imzalanan Protokol, ev ve iş yerlerindeki doğal gaz topraklama ölçümüne yönelik işlemleri kapsadığından ilgili ürün pazarı "doğal gaz topraklama ölçümü" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (7) Uygulama Eskişehir ilinde yer alan abonelere ait ev ve iş yerlerini kapsadığından, ilgili coğrafi pazar "Eskişehir ili" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespitler ve Değerlendirme

I.2.1. İnceleme Konusu Uygulamanın Gelişim Süreci

- (8) Önaraştırmanın konusunu oluşturan başvuruda, EMO-ESKİŞEHİR ile ESGAZ arasında imzalanan Protokol kapsamında, abonelere gaz bağlantısı yapılması öncesinde gerekli olan doğal gaz topraklama ölçümü işleminin EMO-ESKİŞEHİR tarafından sıra usulü gözetilerek belirlenen ölçüm yetki belgesine sahip SMM'lere verilmesi işleminin rekabeti engellediği iddia edilmektedir.

- (9) Dosya mevcudu bilgilere göre, ESGAZ tarafından, abonelerinin talebi doğrultusunda, doğal gaz topraklama ölçümünün alanında uzman ve yetkin elektrik mühendisleri tarafından gerçekleştirilmesi istenmiştir.
- (10) ESGAZ, mesleki faaliyetleri denetleme yetkisinin EMO-ESKİŞEHİR’de olması sebebiyle, EMO-ESKİŞEHİR ile görüşmeler ve toplantılar gerçekleştirerek EMO-ESKİŞEHİR’in doğalgaz topraklama ölçümü yapan mühendislerin yeterliliklerini ve yapılan ölçümleri denetlemesini istemiştir. Yapılan görüşmeler sonrasında, doğalgaz topraklama ölçümünün, EMO-ESKİŞEHİR’in Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) kapsamında vereceği eğitim sonucunda yetki belgesi almaya yeterli görülen mühendisler tarafından gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır. ESGAZ bu eğitime katılmamış ya da bu eğitimi başarıyla tamamlamamış olması nedeniyle EMO-ESKİŞEHİR tarafından yetkin görülmeyen kişiler tarafından verilen uygunluk raporunu kabul etmeyeceğini açıklamıştır. Söz konusu uygulamanın 01.08.2015 tarihinden itibaren başlatılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca ESGAZ, verilen “uygunluk raporları”nın uygunluğunun denetlenmesi amacıyla, EMO-ESKİŞEHİR tarafından, düzenli olarak yapılan söz konusu testlerin rastgele seçilerek kontrol edilmesini istemektedir.
- (11) EMO-ESKİŞEHİR ile ESGAZ arasında yapılan Protokol kapsamında tek veya çok katlı binaların doğal gaz topraklama ölçümleri sabit bir ücret karşılığında doğal gaz topraklama ölçümü yetki belgesi almaya hak kazanmış mühendisler tarafından sıra usulü gözetilerek gerçekleştirilmektedir. Ölçüm işlemi karşılığında elde edilen ücretler EMO-ESKİŞEHİR’e ait banka hesap numarasına yatırıldıktan sonra, ölçüm bedelinin yarısı fatura karşılığında sıra usulüyle hizmeti gerçekleştiren EMO-ESKİŞEHİR’e üye, yetki belgesine sahip ilgili elektrik mühendisine ödenmektedir.

I.2.2. ESGAZ ve EMO-ESKİŞEHİR’in Uygulamalarına Yönelik Değerlendirme

- (12) ESGAZ bünyesinde gerçekleştirilen yerinde inceleme esnasında yetkililerce, daha önce doğal gaz topraklama ölçüm işlemlerinin düzgün yapılmadığı ve/veya yetkili kişiler tarafından yerine getirilmediği ve buna bağlı olarak bazı şehirlerde güvenliği tehlikeye sokan vakalar yaşandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla ESGAZ, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için ölçüm işinin düzenli olarak ve yetkili kişiler tarafından yapılması gerektiğini ifade etmiştir.
- (13) ESGAZ yetkilileri, şirketlerinin EMO-ESKİŞEHİR’in doğal gaz topraklama ölçümü faaliyetlerinden elde ettiği gelirden hiçbir şekilde pay almadığını, sadece güvenlik gerekçesi ile uygulamanın gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, Samsun ve birkaç ilde de benzer uygulamaların başladığı, Ankara ve diğer bazı illerde ise başlama aşamasında olduğunu ifade edilmiştir.
- (14) Yukarıda verilen bilgilerden, ESGAZ’ın doğalgaz topraklama ölçüm faaliyetlerine yönelik EMO-ESKİŞEHİR ile imzaladığı Protokol’de sadece yapılan denetimlerin daha düzgün ve gereğine uygun olarak yapılmasının sağlanmasını amaçladığı ve bu uygulamalardan herhangi bir gelir elde etme amacının olmadığı anlaşılmaktadır.

- (15) Yerinde inceleme esnasında alınan bilgilerden, EMO-ESKİŞEHİR tarafından daha önceki tarihlerde doğal gaz topraklama ölçümüne yönelik herhangi bir denetim veya düzenleme yapılmadığı; ESGAZ tarafından gelen talep üzerine, MİSEM kapsamında belli bir ücret karşılığında “Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Eğitimi” düzenlenip üç günlük eğitim sonrası yapılan sınavda başarılı olan SMM'lere “Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Belgesi” verildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, EMO-ESKİŞEHİR'in, ölçüm yaptırmak isteyen kişilerin odaya başvurarak farklı bir şehirde bulunan oda hesabına para yatırmasının ardından ölçüm yapma belgesi bulunan SMM'lere sıra ile ölçüm işini verdiği ve yatırılan miktarın yarısını fatura karşılığında işi yapan mühendislerimize ödediği tespit edilmiştir. Buna göre, EMO-ESKİŞEHİR ölçüm bedeli olarak abonelerden sabit bir fiyat almakta olup, işi yapan mühendislerimize yapılan ödemenin yarısını aktarmaktadır.
- (16) EMO-ESKİŞEHİR'in mühendislerimize sıra ile iş tahsis etmesi ve serbest piyasa şartlarıncı bağımsız olarak oluşmamış sabit bir fiyatla ölçüm hizmetini vermesi “havuz” uygulamasına benzerlik göstermektedir.
- (17) Bir coğrafi pazarda faaliyet gösteren firmaların havuz oluşturup, piyasadaki rakiplerimize hizmet kalitesini devre dışı bırakmak suretiyle rekabet koşullarını etkisiz hale getirmeleri 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yasaklanan “*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*” ve (b) bendinde yasaklanan “*Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının ve unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü*” hükümleri çerçevesinde değerlendirilmektedir.
- (18) Esasen, EMO-ESKİŞEHİR'in ölçüm için sıra usulü ile SMM görevlendirme ve tek bir fiyat belirleme uygulamaları, ölçüm yapan mühendislerimize birbirleri ile gerek fiyat gerekse hizmet kalitesi bakımından rekabet etmelerinin önünde engel teşkil etmekte, ayrıca doğal gaz topraklama ölçümü yaptırmak isteyen abonelerin diledikleri SMM'lerden farklı fiyat seçenekleri ile hizmet temin etme imkânlarını ortadan kaldırmaktadır.
- (19) Dosya mevcudu bilgilerden, ESGAZ'ın topraklama ölçümü işlemlerinde doğrudan EMO-ESKİŞEHİR'i muhatap aldığı, bahse konu topraklama ölçüm işlemlerinin yetkili mühendisler tarafından yapılıp yapılmadığının denetimini kolaylaştırmak amacıyla bu işin koordinasyonun EMO-ESKİŞEHİR tarafından yürütülmesini talep ettiği ve EMO-ESKİŞEHİR'in esas itibarıyla koordinasyon ve denetim işlevlerini yürüttüğü anlaşılmaktadır. Ancak, EMO-ESKİŞEHİR'in yeterlilik sahibi SMM'ler arasında sıra usulü gözeterek SMM görevlendirmesi yapması ve yine ESGAZ'ın talebi doğrultusunda sabit fiyat tespiti yapmasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) ve (b) bentleri kapsamına girdiği anlaşılmaktadır.
- (20) Bununla birlikte, söz konusu uygulamaların sektördeki birtakım aksaklıklardan kaynaklandığı, kişilerin ev ve işyerlerindeki can ve mal güvenliğinin amaçlandığı ve söz konusu protokolün 01.08.2015 tarihinden itibaren kısa bir süredir uygulandığı hususları göz önünde bulundurulduğunda, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi çerçevesinde, bu aşamada soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (21) Öte yandan, EMO-ESKİŞEHİR ile ESGAZ arasındaki Protokol uyarınca doğal gaz topraklama ölçümü yaptırılmasında, EMO-ESKİŞEHİR tarafından söz konusu işin koordine edilmesi ve yürütülmesini sağlamak amacıyla yeterlilik sahibi üye SMM'ler arasında sıra usulüne dayanan tahsisat yapılması ve belirli bir fiyat tarifesi uygulamasına benzer eylem ve işlemlerden kaçınılması gerektiği, söz konusu işlem ve eylemlerimize tekrarı halinde 4054 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri çerçevesinde işlem başlatılacağı ve ilgili rekabet kurallarına uygun davranılması konusunda gerekli tedbirlerin alınması hususlarında EMO-ESKİŞEHİR'e ve ESGAZ'a aynı Kanun'un 9.

15-42/688-245

maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, görüş gönderilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

(22) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
- Bununla birlikte, doğal gaz topraklama ölçümü yaptırılmasında sıra usulü veya belirli bir fiyat tarifesi uygulamasına benzer eylem ve işlemlerden kaçınılması gerektiği, söz konusu işlem ve eylemlerin tekrarı halinde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı ve ilgili pazarda rekabetin kalıcı bir şekilde tesisi ve rekabet kurallarına uygun davranılması konusunda gerekli tedbirlerin alınması hususlarında Elektrik Mühendisleri Odası Eskişehir Şubesi Başkanlığına ve Esgaz-Eskişehir Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'ye, aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.